

Bir Londra yazısı

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Birkaç gün için Londra'dayım ve her şeye rağmen biraz şaşkınım. Bu garip. Çünkü, Londra benim için gelip gitmesem de yakından izlediğim iki-üç şehirden biri. Bu kentte neler olup bittiğini neredeyse günü güne biliyorum. Gene de

gelip içine girince hayatın kendi gerçeğinin aktarılmış gerçekten daha farklı olduğunu görüyor insan.

Son olarak iki buçuk yıl önce geldiğim Londra'yla bugünkü arasında bile farklar var. Uzun yıllar değişmemenin simgesi olmuş bir kent için bu önemli bir şey. İnsanlar için de öyle tabii. Göze çarpan ilk değişiklik, daha çok teknik ve yapısal. Örneğin çok tartışılan Binyıl Kubbesi açıldı. Tate Modern Müzesi, eski bir enerji santralının dönüştürülmesiyle elde edildi ve olanca görkemiyle ortaya çıktı. Gene de Londra'da hayatı daha derinden etkileyen şey nedir diye düşünüyor insan. Ve üzücü bir sonuca varıyor: Dünyanın her köşesi, genel, egemen, yaygın, tekdüzeleştirici bir kültürün etkisi altına girmekle kendi özgün dokusunu

yaşatmak arasındaki sıkışmışlığı yaşıyor. Bu, Londra'da göze daha çok çarpıyor.

Londra son yirmi yılda çok değişti ve her anlamda... Bu yöndeki gözlemlerim kendim için bile şaşırtıcı. Yirmi yıl öncesinin Londra'sı kuru, kendi içine kapalı, dünyadan kopuk, insanların kıta kanaat ettiği bir yerdi. Bu satırları yazdığım gibi bir kahveyi bulmak hayalin çok ötesindeydi. Thatcher bu kabı çatlattı. Küreselleşmeye doğrulmuş bir ekonomi, Londra gibi, liberal olmakla birlikte muhafazakârlığı had safhada yaşayan bir toplumu bile paramparça etti. Tabii ki, Londra ondan önce de yaratıcı kültürün başkentlerinden birisiydi. Fakat 'yeni dünya düzeni' onu kentsel dokusu ve yaşama biçimiyle kendisine benzetmeye başladı. Akşam 8 deyinceden sokaklarda in cin top oynardı. (Şimdi 10.30'dan sonra öyle.) Eğlence yeraltına kaçardı. Kent kendisine özgü dokuyu değiştirmeye şiddetle direnirdi. Derken Londra, her şey bir yana, yeni mimarının ve yaşama biçiminin yeryüzündeki kâbelerinden birisi oldu. İlk, imara açılan dokulardan başlayarak şehir akıl almaz bir hızla dönüştü. Nihayet 20. yüzyıl bittiğinde Londra, Amsterdam ve New York'la birlikte dünyanın üç 'yeni(likçilik) başkenti'nden birisi olmuştur.

Bugün Londra bu minval üzere yaşıyor. Kendi mutfağı olmayan bu şehir, tasarımın da bir lezzet olarak satıldığı akıl almaz yenilik ve sıklıkta lokanta, bar ve otellerle yüklü. Gastronominin aşılabilir doruğu. Garsonların hemen hemen olmadığı, servisin robotlarla yapıldığı, Japon harikası lokantalardan, Damien Hirst gibi aykırı sanatçıların bir eczane olarak tasarladığı barlara kadar her şeyi bulmak mümkün. Tabii, Londra'nın tek değişmeyen özelliği, akıl almaz pahalılığına katlanmak şartıyla. O arada sergiler, konserler, filmler ve son 'hırs', dünya şaraplarının (Türkiye hariç) enva-ı çeşidinin bulunduğu, tadılıp, içilip satıldığı şaraphaneler izlenemeyecek yoğunlukta. Arka planda da İşçi Partisi'nin politikaları, etnik ve kültürel çeşitlilikle İngiliz 'püritanizmi'nin çelişkisi tartışılıyor, temmuz sonunda hâlâ pardesüleri, 'tweed' ceketler, kalın kazaklarla dolaşılıyor, hâlâ trafik soldan ve en fecisi İngilizler hâlâ ince bir çavdar ekmeği dilimi üstünde zar kalınlığında salatalıkla yapılmış sandvici 'bulunmaz lezzet' sayıyor, Soho, çoğu turistik kırmızı, mavi ışıklarıyla canlılığını sürdürüyor.

Ben, geleceğin mi, yoksa geçmişin mi uzun sürdüğünü içim sıra tartışmaya mecbur kalıyorum.